

מדת בדת

שיעור חזק חיוני בדרך קצרה

לע"נ מרן הגאון רחיים שאול בן ר' שמואל גרינמן זצוק"ל
הערוך והתצוות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 298 פרשת שמיני תשע"ח

הוריות ו-יב

חייב בלי העלם דבר כך משיח חייב בלי העלם דבר, ויש ללמוד מהפסוק לאשמת העם שמשיח כצייבור שמביאים רק בהעלם דבר עם שגגת מעשה, ואין ללמוד שכמו שבצייבור בהורה ועשו אחריו בהוראתו יהיו חייבים כך משיח לכהונה ועשו אחריו הוא חייב, ויש ללמוד מהפסוק והקריב על חטאתו אשר חטא שהוא מביא על מה שהוא חטא ולא על מה שחטאו אחרים.

מה שכתוב בברייתא שמשיח לא מביא אשם תלוי לומדים מהפסוק וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג דוקא מי שחטאתו ושגגתו שזה להוציא משיח שאין חטאתו ושגגתו שזה שכתוב לאשמת העם שמשיח כצייבור, אך יש לומר שדעיין לא למדנו מלאשמת העם וא"כ החילוק של אשם תלוי שנו סתם.

משנה אם הורה פני עצמו ועשה בפני עצמו מתכפר לו בפני עצמו ואם הורה עם הצייבור ועשה עם הצייבור מתכפר לו עם הצייבור שב"ד חייבים רק בהורו לבטל מקצת ולקיים מקצת וכן כהן משיח וכן בע"ז לא חייבים עד שיהיה הוראה לבטל מקצת ולקיים מקצת. **גמרא** שמשיח מביא עם הצייבור כשחטא עמם ואינו מביא בפני עצמו לומדים בברייתא שלא נאמר שאם נשיא יצא מכלל היחיד ומשיח יצא מכלל היחיד וכמו שנשיא בחטא בפני עצמו יביא בפני עצמו וכשחטא עם הצייבור הוא מביא עם הצייבור כך כהן משיח יביא עם הצייבור כשחטא עמם, אך יש לדחות שלנשיא יש כפרה עם הצייבור ביוה"כ אך כהן משיח שכפרתו חלוקה מהצייבור ביוה"כ א"כ הוא יביא לעצמו, ויש ללמוד מהפסוק על חטאתו אשר חטא שוק אם חטא בפני עצמו הוא יביא בפני עצמו אך אם חטא עם הצייבור יביא עם הצייבור, ולכאורה אם הוא מופלא אחר לא מופלאים פשוט שיתכפר לעצמו כי הוראתו אינה כלום וכל אחד ואחד יביא לעצמו כשבה או שיערה, ואם הם מופלאים והוא לא מופלא מדוע יתכפר לו בפני עצמו הרי הוראתו אינה כלום **עמוד ב** מבאר רב פפא שמדובר שניהם מופלאים.

אביי סבר לומר שבחטא בפני עצמו ועשה בפני עצמו לכאורה מדובר שעשו בשני מקומות והם מורים בשני איסורים, ורבא דוחה האם שני המקומות גורמים ורבא סובר שאפילו הם יושבים במקום אחד והם מורים בשני איסורים זה נקרא חטא בפני עצמו.

אם הכהן חטא בחלב והצייבור בע"ז זה ודאי נחשב חטא בפני עצמו שהרי הם חלוקים בפסוקים וגם הם חלוקים בקרבנותיהם, שהוא מביא פר והם פר ובע"ז הם מביאים שעיר והוא לא, וכל שכן כשהוא בע"ז והם בחלב שהם חלוקים לגמרי בקרבנם שהוא מביא שיערה והם פר, ויש להסתפק כשהוא חטא בחלב שמכסה את הקרב והם בחלב שעל הדקים האם אומרים שאף שקרבנם שוה אך הם נלמדים מפסוקים שונים או שנאמר שזה שם אחד של חלב, ואם נכריע שזה שם אחד של חלב, יש להסתפק כשהוא חטא בחלב והם חטאו בדם האם נאמר שהם נלמדים מפסוקים שונים או שהם שוים לגמרי בקרבנם, ונשאר בתיקו.

ב"ד חייבים רק בביטול מקצת וקיום מקצת כמו ששינו לעיל מהפסוק ונעלם דבר ולא כל הגוף.

משיח גם חייב בביטול מקצת וקיום מקצת כמו שכתוב לאשמת העם ומשיח כצייבור.

בע"ז גם חייבים רק בקיום מקצת וביטול מקצת כמו ששינו שאף שע"ז חלוקה בקרבנה וא"כ גם בהוראת עקירת כל המצוה חייבים ויש ללמוד מגזירה שוה לעיני מלעיני כמו שבשאר מצוות זה ב"ד כך כאן וכמו שבשאר מצוות חייבים רק בקיום מקצת ועקירת מקצת כך בע"ז חייבים רק בביטול מקצת וקיום מקצת.

משנה חיוב הקרבן הוא רק בהעלם דבר עם שגגת מעשה וכן משיח וע"ז חייבים רק בהעלם דבר עם שגגת מעשה. **גמרא** בברייתא לומדים את זה מהפסוק ויש לו חייבים על שגגה לבד שכתוב ונעלם דבר שהחייב הוא רק על העלם עם שגגת מעשה, ומשיח לומדים מלאשמת העם שמשיח כצייבור, וע"ז לומדים כמו ששנו בברייתא שאף שיצאה ע"ז בקרבן לעצמה וא"כ היו חייבים על שגגה בלי העלם אך לומדים בגזירה שוה לעיני מלעיני שכמו שפר בהוראת חייבים רק בשגגה עם העלם דבר כך בע"ז חייבים רק בשגגת מעשה עם העלם דבר והמשנה לא מדברת בדניו של משיח בע"ז וזה כדעת רבי ששינוי ש"לרבי משיח בע"ז בשגגת מעשה ולחכמים בהעלם דבר וכולם שוים שדינו בשעירה כיחיד אך לא מביא אשם תלוי, ויש לדחות שלא כתוב שזה בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת אלא כתוב באחד וכן הדין בשאר א"כ המשנה היא גם לחכמים ומשיח כצייבור בע"ז ומדובר גם בהעלם דבר.

רבי ללמוד מהפסוק וכפר הכהן על הנפש השוגגת בחטאה בשגגה הנפש זה משיח, והשוגגת זה נשיא, בחטאה בשגגה לרבי החטא הזה הוא בשגגה ולחכמים זה רק מי שחטאו בשגגה להוציא משיח שאין חטאו בשגגה אלא בהעלם דבר, ולכו"ע הוא בשעירה כיחיד שכתוב ואם נפש אחת ויחיד נשיא ומשיח הם בכלל נפש אחת.

דף ח ולכו"ע אין מביאים אשם תלוי שכתוב וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג וסובר רבי שזה נאמר על כל מי שכל חטאו בשגגה להוציא משיח שאין כל חטאו בשגגה אלא בהעלם דבר, אך יש לדחות שלא כתוב כל חטאו ויש לומר שהיה ניתן לכתוב על שגגתו ומדוע כתוב אשר שגג ללמוד

דף ו' יוסי למד מהפסוק הבאים משבי הגולה הקריבו עולות לאלוקי ישראל הכל עולה, ולא יתכן שזה כפשוטו שהרי חטאת לא באה עולה אלא ללמד שהכל כעולה שאינה נאכלת, ושנינו שר' יוסי אמר שהביאום על חטא ע"ז וביאר רב יהודה בשם שמואל שזה בא על ע"ז שעשו בימי צדקיהו.

יש להקשות שלר' יהודה מוכן מדוע הביאו י"ב שעירים באופן שחטאו י"ב שבטים או אפילו כשחטאו רק ז' שבטים שהשאר מביאים בגזירה, ולר"ש מדובר שחטאו י"א שבטים והאחרון הוא של ב"ד, אך לר"מ שרק הב"ד מביאים ולא הצייבור מדוע הביאו דוקא י"ב, ויש לומר שמדובר שחטאו וחטאו שוב עד י"ב פעמים, אך יש להקשות שהחוטאים כבר מתו, וביאר רב פפא שמה שנאמר שחטאת שמתו בעליה ממה זה רק בחטאת יחיד אך לא של צייבור שאין מיתה בצייבור, ואין לומר שרב פפא למד את זה מהפסוק תחת אבותיך יהיו בניך שא"כ נאמר שחטאת יבא גם ביחיד, אלא רב פפא למד את זה משעיר ר"ח שהתורה אמרה להביא מתרומת הלשכה למרות שמתו חלק מתרומי השקלים אלא שחטאת צייבור שמתו בעליה קריבה, אך יש לדחות שבשעיר ר"ח יתכן שלא מתו כלל אך כאן שעברו כבר ע' שנים מגלות בבל ודאי מתו חלקם אך רב פפא למד מהפסוק כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' ושנינו שכפרה זו ראיה לכפר על יוצאי מצרים אף שמתו כבר, אך יש לדחות שכשכולם מביאים אף שחלקם מתו אומרים שמתוך שהחטאת מכפרת על החיים היא תכפר גם על המתים, אך כאן האם נשאר בחיים מגלות צדקיהו, ויש לומר שאכן חיו רבים כמו שכתוב ורבים מהכהנים והלויים וראשי האבות, ואין לומר שהם היו מועטים ולא רבים שהרי כתוב ואין העם מכירים קול תרועת השמחה לקול בכי העם והקול נשמע עד למרחוק, ויש להקשות הרי בבית ראשון עבדו במזיד, ויש לומר שזה היה הוראת שעה שיביאו שעירים לכפר ומוכת שוה היה הוראת שעה גם ממה שנאמר אילים תשעים וששה וכבשים שבעים ושבעה כנגד מי זה אלא שזה היה הוראת שעה.

שנו בברייתא שאם מת אחד מהצייבור חייבים אך אם מתו מב"ד פטורים ומבאר רב חסדא בשם ר' זירא בשם רב ירמיה בשם רב שזה כשיטת ר"מ שב"ד מביאים ולא צייבור וא"כ כשמת אחד מהצייבור חייבים כי כל הב"ד קיים ואם מת אחד מב"ד פטורים כיון שזה כחטאת שמת אחד משותפה שהיא מתה, ורב יוסף מקשה שניתן להעמיד כר"ש שב"ד מביאים עם הצייבור וכשמת אחד מהצייבור חייבים כי אין צייבור מתים ואם מת אחד מב"ד פטורים כי זה חטאת שותפין, ואביי מבאר שר"ש סובר שחטאת שותפים אינה מתה כמו ששינו שפר ושעיר של יוה"כ שאבדו והפריש אחרים תחתיהם לר' יהודה ימותו כולם, ולר"א ור"ש ירעו כי אין חטאת צייבור מתה, ורב יוסף דוחה כשהגנים נקראים קהל כמו שכתוב על הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר **עמוד ב** אך קשה א"כ יביאו פר בהוראה וא"כ יתל כ"ע שבטים, ורב אחא בר יעקב אומר ששבת לוי לא נקראים קהל שכתוב הנני מפרך והרביתיך ונתתיך לקהל עמים שרק מי שיש לו אחוזה נקרא קהל ומי שאין לו אחוזה אינו נקרא קהל אך קשה א"כ יש פחות מ"ב שבטים, ומבאר אביי שנאמר אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי, ורבא מקשה הרי כתוב על שם אחיהם יקראו בנחלתם והוקשו רק לנחלה ולא לדבר אחר ומה שהם חלוקים בדגלים זה כדי לחלוק כבוד לדגלים ומה שהם חלוקים בנשיאים זה כדי לחלוק כבוד לנשיאים, כמו ששינוי ששלמה עשה ז' ימי חנוכה ומשה עשה י"ב ימי חנוכה כדי לחלוק כבוד לנשיאים.

שינוי בדעת ר"ש שה' חטאות מתות ולד חטאת ותמורתה ושמתו בעליה ושנתכפרו בעליה ושעברה שנתה ובצייבור לא שייך ולד חטאת כי היא באה רק זכר, ואי אפשר לומר תמורה בצייבור כי אין צייבור עושים תמורה ואין לומר מתו בעליה בצייבור כי אין צייבור מתים וא"כ גם בנתכפרו בעליה ושעברה שנתה יש ללמוד סתום מהמפורש שכמו שפסול ולד תמורה ושמתו לא שייך בצייבור כך פסול נתכפרו ושעברה שנתה אינו בצייבור ואף שלא לומדים אפשר משיא אפשר אך במקום אחד ר"ש למד מה שאפשר ממה שאי אפשר.

פרק הורה כהן משיח

משנה הורה כהן משיח לעצמו שוגג ועשה שוגג מביא פר ואם הורה שוגג ועשה מזיד או מיד ועשה שוגג פטור שהוראת כהן משיח לעצמו כהוראת ב"ד לצייבור. **גמרא** לכאורה בשוגג שחטא שומביא פר זה פשוט, מבאר אביי שמדובר שהורה ושכת מאיזה טעם הוא הורה וכשעשה הוא אמר הנינו עושה על דעת הוראתי והיינו אומרים שכיון שאם היה נודע לו הוא היה חוזר בו א"כ זה כמזיד שלא חייב קרבן, קמ"ל שחייב קרבן.

שכהן לעצמו כב"ד לצייבור לומדים כדברי הברייתא מהפסוק לאשמת העם שמשיח כצייבור,

דף ז ולכאורה היה ניתן ללמוד מן הדין שאם צייבור יצאו מכלל היחיד והכהן גדול יצא מכלל היחיד וכמו שצייבור חייבים בהעלם דבר עם שגגת מעשה כך כהן גדול חייב רק בהעלם דבר עם שגגת מעשה אך ניתן לומר להיפך שאם נשיא יצא מכלל יחיד וכהן משיח יצא מכלל יחיד וכמו שנשיא מביא בשגגת מעשה בלי העלם דבר כך המשיח יביא בשגגת מעשה בלי העלם דבר, ולכאורה נדמה לצייבור שהם כבר ואינם מביאים אשם תלוי כך המשיח כבר ואינו מביא אשם תלוי, וא"כ צריך שגגת מעשה או שנדמה משיח לנשיא שהוא מביא שעירה בע"ז ומביא אשם ודאי וגם משיח מביא כך וכמו שנשיא

שעד שכל חטאו בשגגה, ורבנן למדו מי שחטאו בשגגה להוציא משיח שאין חטאו בשגגה לא בע"ז ולא בשאר מצוות אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה. **משנה** ב"ד חייבים רק כשהורו בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת וכן משיח וכן בקרבן ע"ז חייבים רק בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. **גמרא** רבי לומד מהפסוק שכתוב כאן עליה וכתוב בעריות לגלות ערותה עליה וכמו ששם זה דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת כך כאן זה רק בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת ומשיח לומדים מהפסוק שכתוב העם שמשיח כציבור, ונשיא לומדים ממה שכתוב בו מכל מצות ה' ובציבור כתוב ועשו אחת מכל מצוות וכמו שבציבור חייבים בהעלם דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, כך נשיא חייב בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, ויחיד לומדים ממה שכתוב ואם נפש ולומדים את התחנות מהעליון, ובע"ז לומדים כמו ששנו בברייתא שאף שיצאה ע"ז בקרבן שעיר וא"כ יהיו חייבים אף בדבר שאין זדונו כרת ושגגתו חטאת אלא לומדים ממה שכתוב בע"ז מעיני וכתוב בציבור מעיני, וכמו ששם זה רק בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת כך בע"ז זה רק בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, ונשיא ומשיח לומדים מהפסוק ואם נפש אחת ויחיד נשיא ומשיח הם בכלל נפש אחת, ולומדים התחנות מהעליון אך זה מובן למ"ד שלומדים מגזירה שוה עליה עליה, אך לחכמים שלומדים מעליה לדין צרות והם לומדים כמו ששנה ריב"ל לבנו מהפסוק תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה והנפש את העשה ביד רמה וכל התורה הוקשה לע"ז וכמו שבע"ז חייבים רק על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת כך כאן זה בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת ומצאנו כאן יחיד נשיא ומשיח בין בע"ז ובין בשאר מצוות וציבור לומדים עליון מתחתון, ורבי שלמד מעליה למד מהפסוק של ריב"ל כמו ששינו שמצאנו שהתורה חלקה בין רבים ליחידים בע"ז שרבים בסיף וממונם אבד ויחיד בסקילה וממונו ניצל, וא"כ נחלק גם בקרבנותיהם, ולומדים מתורה אחת יהיה, ורב חלקיה מהגרוניא מקשה שרק בגלל התורה לא חלקה בקרבנות וכי יתכן לומר שנחלק בקרבן הרי אם יביאו פר זה דבר שהציבור מביאים בשאר מצוות ואם יביאו פר לעולה ושעיר לחטאת זה דבר שהציבור כבר מביאים בע"ז, ואם נאמר שביאו שעיר זה דבר שהנשיא כבר מביא בשאר מצוות ואם יביאו שעיר זה כבר קרבן של יחיד, אך יש לומר שהיינו אומרים שנחלק שהציבור מביאים פר לעולה ושעיר לחטאת ובע"ז יהיה להיפך ויביאו פר לחטאת ושעיר לעולה, או שנאמר שצריך לחלק בקרבנו אך אין לו תקנה, קמ"ל תורה אחת יהיה.

לכו"ע הפסוקים של אחת מכל מצוות מדברים בע"ז ומבאר רבא וריב"ל או כדי שכתוב בפסוק וכל תעשו את כל המצוות האלה וע"ז היא מצוה ששקולה ככל המצוות, ואצל רבי למדו מהפסוק אשר דבר ה' אל משה וכתוב אשר צוה ה' עליכם ביד משה והמצוה שהיא בדיבורו של הקב"ה וצויה על פי משה זה ע"ז, ששנו אצל ר' ישמעאל שאנכי ולא יהיה לך שמעו מפי הגבורה, ואצל ר' ישמעאל למדו **עמוד** ב מהפסוק למן היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיכם וע"ז היא המצוה שנאמרה תחילה לא יהיה לך אך קשה ששינו שצטוו בברה"י מצוות אלא לומדים כמו התיוריים הראשונים.

משנה לא חייבים על עשה ולא תעשה שבמקדש וכן לא מביאים אשם תלוי על עשה ולא תעשה שבמקדש אך חייבים על עשה ולא תעשה שבנדה ומביאים על כך אשם תלוי ועשה בנדה הוא פרוש מהנדה והלא תעשה הוא שלא לבא עליה. **גמרא** מנין שציבור לא חייבים על טומאת מקדש וקדשיו וכן יחיד לא מביא על כך אשם תלוי, רב יצחק בר אבדימי לומד ממה שנאמר ואשם בחטאת וכאשם תלוי, ובציבור כתוב ואשמו וכמו שאשם בא ביחיד ובחטאת קבועה לך ואשמו על ציבור מדובר בחטאת קבועה וכמו שציבור מביאים רק חטאת קבועה כך אשם תלוי בא רק בחטאת קבועה, אך קשה שגם בקרבן עולה ויורד נאמר והיה כי יאשם לאחת מאלה, ויש לומר שלומדים אשם מואשמו אך לא מיאשם, אך קשה שאין נ"מ כמו ששנו אצל ר' ישמעאל שלומדים שיבה מביאה ושב הכהן מובא הכהן כמו שבא הכהן חולץ וקוצה וטח כן ושב הכהן, ועוד קשה שנלמד ממה שכתוב ואשם בטומאת מקדש וקדשיו והוא אשם ואשם, ורב פפא מבאר שלומדים ואשם ומצוה ה' מואשם ומצוה ה' ורב שימי בר משה מקשה שלמדו אשם ונשיא עוון מאשם ונשיאת עוון, ור"נ בר יצחק מבאר שלומדים ואשם ומצוה ה' אשר לא תעשינה מואשם ומצוה ה' אשר לא תעשינה ולא לומדים שמיעת קול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו שלא כתוב בהם אשם ומצות ה' אשר לא תעשינה.

משנה ציבור לא חייבים על שמיעת קול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו, ור' יוסי הגלילי סובר שמשיח כציבור ור"ע סובר שנשיא חייב בכלם חוץ משמיעת קול שמלך לא דן ולא דנים אותו ולא דן ולא דנים אותו. **גמרא** עולא אומר שר' יוסי הגלילי למד מהפסוק והיה כי יאשם לאחת מאלה שמי שמתחייב באחת מתחייב בכלם ונשיא שלא חייב באחת לא מתחייב בכלם, אך קשה שנאמר שגם החייב באחת מהם יתחייב בכלם, ור' ירמיה מבאר שר' יוסי הגלילי למד,

דף ט ממה שכתוב בפרשת עלה ויורד לא תגיע ידו וכתוב לא תשיג ידו וזה דף טמי שבה ליידי עניות ועשירות ונשיא לא מגיע לעניות שכתוב ועשה אחת מכל מצות ה' אלוהיך שרק מי שאין על גביו אלא ה' אלוהיך ומשיח פטור שכתוב והכהן הגדול מאחיו שהוא גדול מאחיו בנוי בכח בחכמה ובעושר ואחרים אומרים שאם אין לו מגדלים אותו משל אחיו שכתוב והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו גדלוהו משל אחיו.

רבינא שאל את ר' יצחק האם נשיא שנצטרע יביא עולה ויורד שהרי הוא דחוי מקרבן או שהוא נפטר מקרבן עולה ויורד כשהוא נשיא וכשהוא צרוע שהוא לא נשיא אינו פטור, אמר לו ר"נ בר יצחק האם זה ממון שלך או שלו שהטעם שפטור כשהוא מלך מצד עשירותו שייך גם כשהוא צרוע.

שנינו שר"ע אומר שמשיח פטור מכולם, ורבא מבאר שר"ע למד מהפסוק זה קרבן אהון ובניו שרק זו באה חובה לו ולא אחרת ואין לומר שהתורה מיעטה

אותו רק מדלי דלות שכתוב בה עשירית האיפה אבל לא עניות ועשירות שהרי כתוב וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה שמי שמביא באחת מביא את כולם ומי שלא מתכפר באחת לא מתכפר בכלם, אך לפ"ז יש לדרוש גם בפסוק והיה כי יאשם לאחת מאלה שרק המתחייב באחת מתחייב בכלם ומי שלא מתחייב באחת לא מתחייב בכלם והרי שנינו שלר"ע נשיא חייב בכלם חוץ משמיעת קול, ורבי ורבא מבארים שמאחת ר"ע מעט אך לא לאחת וזה מצד שכתוב מאחת בסוף ולפ"ז מי שמתחייב בעשירית האיפה מתחייב בכלם ואם נאמר שמתחייב באחת אך כשאינו חייב בכלם א"כ יש לכתוב את אחת מאלה בדלות או בעשירות.

משנה בכל המצוות שבתורה שחייבים על זדונם כרת ועל שגגתם חטאת יחיד מביא כשבה או שעירה ונשיא שעיר ומשיח וב"ד מביאים פר, ובע"ז יחיד נשיא ומשיח מביאים שעירה וב"ד פר ושעיר פר לעולה ושעיר לחטאת, יחיד ונשיא חייבים באשם תלוי וב"ד ומשיח פטורים, יחיד נשיא ומשיח חייבים באשם ודאי וב"ד פטורים, ב"ד פטורים קול ונשיא חייב בשמיעת קול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו, ויחיד נשיא ומשיח חייבים ולר"ש משיח לא חייב על טומאת מקדש וקדשיו ועל שמיעת קול וביטוי שפתים הם מביאים קרבן עולה ויורד ור"א אומר שנשיא מביא שעיר. **גמרא** שנו בברייתא שלר"ש הכלל הוא שכשהיחיד מביא אשם תלוי גם הנשיא מביא ומשיח וב"ד פטורים ודבר שהוא באשם ודאי נשיא והמשיח חייבים וב"ד פטורים, ובשמיעת קול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו ב"ד פטורים ונשיא ומשיח חייבים, אך נשיא לא חייב בשמיעת קול ומשיח לא חייב בטומאת מקדש וקדשיו, דבר שהוא בעולה ויורד נשיא חייב ומשיח וב"ד פטורים, ויש להקשות שר"ש אומר שמשיח לא חייב בטומאת מקדש וקדשיו משמע שבשאר עולה ויורד הוא חייב ובסיפא כתוב שמה שהוא בעולה ויורד יחיד ונשיא חייב ומשיח וב"ד פטורים וכמו שב"ד פטורים מכולם כך משיח פטור מכולם, **עמוד** ב מבאר רב הונא שר"ש סובר שבדלות משיח חייב ורק בדלי דלות הוא פטור כי הוא מביא רק מנחת חביתין, ור"ש סובר כר"ע לענין דלי דלות והוא חולק עליו בדלות.

חזקיה אומר שר"ש למד מהפסוק ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל שרק מי שקרבנו שוה לקהל להוציא משיח שקרבנו לא שוה לקהל, ואין להוציא נשיא שקרבנו לא שוה לקהל כי ביהו"כ הוא בכלל הקהל משא"כ משיח, ואמנם הכהנים אינם שוים לקהל בכפרת יוה"כ אך הם שוים לקהל בשאר מצוות של השנה, אך קשה שגם משיח שוה בשאר מצוות של השנה כשהורה עם הציבור, ומבאר רבא שהפסוק מרבה מי שחטאו שוה ליחידים והיינו להוציא משיח.

ר' **יוחנן** אומר שר"א שאמר שמביא שעיר זה רק בטומאת מקדש וקדשיו שנאמר בו כרת כמו חטאת קבועה ורב פפא מוכיח שאם נאמר שר"א דיבר גם על שאר עולה ויורד הרי שעיר נשיא ופר משיח באים במקום חטאת יחיד וא"כ מדוע המשיח לא מביא פר בשמיעת קול וביטוי שפתים, ואם לא כתוב משיח א"כ ודאי מדובר בטומאת מקדש וקדשיו שמשיח פטור, ורב הונא רב רב נתן דוחה שאולי ר"א דיבר על כולם ורק במשיח הוא סובר כר"ע שמשיח פטור מכולם, אמר רב פפא וכי ר"ע פטר מפר ואין לדחות דאיה זו, ור' **יוחנן** אומר שר"א מודה שאינו מביא אשם,

שנה תלמיד לפני רב ששת שאשם תלוי בא על טומאת מקדש וקדשיו ואמר לו רב ששת שזה דעת ר"א שאומר שכיוון שכתוב בזה כרת כמו חטאת קבועה לכן נשיא מביא עליה שעיר הרי אמר ר' יוחנן שר"א מודה לגבי אשם תלוי.

פרק כהן משיח

משנה אם כהן משיח חטא ואח"כ הוא עבר ממשיחותו וכן נשיא שחטא ואח"כ עבר מגדולתו, כהן משיח מביא פר והנשיא מביא שעיר, משיח שחטא אחר שעבר ממשיחותו וכן נשיא שחטא אחר שהעבירוהו מגדולתו כהן משיח מביא פר אך הנשיא הוא כהדיוט. **גמרא**

דף י יש להקשות בכהן משיח שאם בחטא אחר שעבר ממשיחותו מביא פר ק"ו כשחטא קודם שעבר שיביא פר, ויש לומר שאגב שכתבוהו יחד עם נשיא שבחטא אחר שעבר הוא כהדיוט לכן כתבו בכהן שבחטא קודם שעבר מביא פר.

שנו בברייתא שלומדים מהפסוק והקריב על חטאתו שמביא פר אף שעבר והיינו יכולים ללמוד שכמו שנשיא שמביא בשגגת מעשה אינו מביא כשעבר ונשיא משיח שמביא רק בהעלם עם שגגת מעשה ק"ו שלא יביא אחר שעבר ומלמד הפסוק והקריב על חטאתו שמביא פר אף כשעבר ממשיחותו, אך לפ"ז נלמד שנשיא שעבר יביא שעיר שאם משיח שלא מביא אלא בהעלם עם שגגה מביא אחר שעבר כמשיח נשיא שמביא בשגגת מעשה ודאי יביא גם כשעבר, אלא לומדים מהפסוק אשר נשיא יחטא דוקא כשחטא כשהוא נשיא אך לא כשהוא כהדיוט.

משנה אם חטאו קודם שהתמנו מביאים אחר שהתמנו כהדיוט ור"ש סובר שאם נודע להם עד שהתמנו מביאים כהדיוט אך אם נודע להם אחר שהתמנו הם פטורים, נשיא הוא מלך שכתוב מכל מצוות ה' אלוהיך שאין על גביו אלא ה' אלוהיך. **גמרא** למדו בברייתא מהפסוק ה' הכהן המשיח יחטא לאשמת העם שמביא פר רק כשהוא משיח למעט כשעבר בקודמות, ולכאורה נלמד מנשיא שמביא בשגגת מעשה אינו מביא על הקודמות חמשיח שמביא בשגגת מעשה ודאי לא יביא על הקודמות, אך יש לדחות שנשיא לא מביא אחר שעבר ומשיח שמביא משעבר א"כ גם יביא על הקודמות ולכן לומדים מהפסוק אשר נשיא יחטא שאם חטא כשהוא משיח יביא ואם חטא קודם לא יביא, וכן שנינו לגבי נשיא שכתוב אשר נשיא יחטא למעט מה שחטא בקודמות, ויכלנו ללמדו ממשיח שמביא חטאתו משעבר והוא מביא על הקודמות נשיא שלא מביא משעבר כמו נשיא ודאי לא יביא על הקודמות, אך יש לדחות שמשיח לא מביא על שגגת מעשה ונשיא מביא בשגגת מעשה

וא"כ הוא יביא על הקודמות, קמ"ל הפסוק אשר נשיא יחטא שרק כשחטא כשהוא נשיא ולא כשחטא כשהוא הדיוט.

שנו בברייתא על הפסוק אשר נשיא יחטא שאין לומר שזה גזירה שהיא יחטא כמו שכתוב אם הכהן המשיח יחטא ושם הכוונה כשיחטא וכן בנשיא, והסיבה שהיה צד שזה גזירה כמו שכתוב ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם ודרש ר' יהודה שזה בבורה להם שיבואו עליהם נגעים, ור"ש למד משם דוקא כשהוא בא מעצמו למעט נגעי אונסים, וכמו ששם אמר ר' יהודה שזה בבורה כך כאן זה גזירה ולכן כתוב אם, ויש להקשות לדעת ר"ש וכי נגע אונסים אינם מטמאים הרי שנינו על הפסוק אדם כי יהיה שהטומאה היא רק בנגע שבא אח"כ ולא מה שהיה קודם שהצטוו, ולכאורה ניתן ללמוד כבר מזב שטומאתו היא מכאן והלאה כך בנגע הטומאה היא רק מעכשיו, אך יש לדחות שזב לא מטמא באונס ונגעים מטמאים באונס לכן צריך ללמוד מהפסוק אדם כי יהיה משעת הדיבור והלאה, ור"א אמר שבא למעט נגעי רוחות ורב פפא אמר שבא למעט נגעי כשפים.

שנו בברייתא על הפסוק אשר נשיא יחטא למעט חולה, אך קשה וכי משום שחלה נדחה מנשיאותו, ומבאר רב אבדימי בר חמא שבא למעט נשיא שנעשה מצורע כמו שכתוב וינגע ה' את המלך ויהי מצורע עד יום מותו וישב בבית החפשי ויתום בן המלך על הבית.

יש לדייק שכתוב ביהושע החפשי משמע שעד עכשיו הוא היה כעבד, וכמו המעשה בר"ג ור' יהושע שהלכו בספינה ולר"ג היה רק פת ולר' יהושע היה פת וסולת וכלתה פתו של ר"ג וסמך על סולתו של ר' יהושע, אמר לו ר"ג וכי ידעת שיהיה לנו עיכוב אמר לו שיש כוכב אחד שעולה אחת לע' שנים ומטעה את הספנים ואמרת שמא יעלה ויתעה אותנו אמר לו ר"ג כך יש בידך ואתה נצרך לדרת בספינה, אמר לו עד שאתה תמה עלי תתמה על שני תלמידים שביבשה ר"א חסמא ור' יוחנן בן גודגדא שיודעים לשער כמה טיפות יש בים ואין להם פת לאכול ובגד ללבוש ונתן בדעתו להושיבם בראש וכשעלה שלח להם ולא באו ושולח להם לומר ובאו ואמר להם נדמה לכם שאני נושא לכם שררה הרי עבדות אני נושא לכם, **עמוד ב** שכתוב וידברו אליו לאמר אם היום תהיה עבד לעם הזה.

שנו בברייתא שר' יוחנן בן זכאי דרש בפסוק אשר נשיא יחטא אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב ומביא קרבן על שגגתו וק"ו שההייתו ישימו על שגגתו ואם הוא מביא קרבן על שגגה ק"ו שהוא נותן לבו על זדון לשוב בתשובה, ור"א בר רבה מקשה שא"כ בפסוק ואת אשר חטא מן הקודש ישלם מה נדרוש וכן מה שכתוב בירבעם בן נבט אשר חטא ואשר החטיא גם שם נדרוש אשרי הדור, ויש לומר שר' יוחנן למד ממה ששינה הפסוק מדיבורו.

ר"ג בר רב חסדא דרש בפסוק יש הבל אשר נעשה על הארץ אשרי הצדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים בעוה"ב בעוה"ז ואוי לרשעים שמגיע להם כמעשה הצדיקים בעוה"ב בעוה"ז, ור"א מקשה וכי גרוע אם לצדיק יאכל שני עולמות, אלא מבאר ר"א אשרי הצדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים בעוה"ז ואוי לרשעים שמגיע להם כמעשה הצדיקים בעוה"ב בעוה"ז.

רב פפא ורב הונא בר רב יהושע באו לפני רבא ושאלם רבא האם סדורה בפיכם מסכת פלונית ופלונית אמרו לו כן שאל אותם האם העשרתם מעט אמרו לו כן שקנינו חלקת קרקע קרא רבא עליהם אשרי הצדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים שבעוה"ז בעוה"ז.

רבה בר בר חנה דרש בשם ר' יוחנן בפסוק כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם וזה משל לאנשים שצלו פסחם אחד אכלו לשם פסח ואחד אכלו לשם אכילה גסה, מי שאכל לשם מצה נאמר עליו צדיקים ילכו בם ועל השני שאכל לשם אכילה גסה נאמר ופושעים יכשלו בם, ור"ל מקשה וכי רשע אתה קורא לו הרי אף שלא קיים מצוה מן המובחר אך הוא קיים מצוה והפסוק הוא זה משל לשני אנשים שלכל אחד מהם אשתו ואחותו עמו בבית ולאחד הזדמנה אשתו ולשני אחותו, על זה שנזדמנה אשתו נאמר צדיקים ילכו בם ועל השני נאמר ופושעים יכשלו בם, אך יש לדחות משמע בפסוק ששניהם בדרך אחת אלא הפסוק הוא משל ללוט ושתי בנותיו שהן התכוונו לשם מצוה ונאמר עליהן צדיקים ילכו בם ועל לוט שהתכוון לעבירה נאמר ופושעים יכשלו בם, ואין לומר שגם לוט התכוון לשם מצוה שר' יוחנן דרש שכל הפסוק וישא לוט את עיניו נאמר לשם עבירה, המלה **וישא** כמו אשת פוטיפר שנאמר ותשא אשת אדוניו את עיניו כמו שנאמר על שמשון אותה קח לי כי היא ישרה בעיני, **וירא** נאמר על שכם וירא אותה שכם בן חמור, **את כל ככר הירדן**, וכן נאמר כי בעד אשה זונה עד ככר לחם, **כי כולה משקה** וכן נאמר אלקה אחרי מאהבי נותני למי ומימי צמרי ופשתי שמני ושקוי, ויש להקשות הרי לוט היה אנוס יש לפרש כמו ששנה ר' יוסי בן חוני שנקוד על הואו של ובקומה של בכירה ללמד שאף שכשכבה לא ידע אך ידע בקומה ובכ"ז לא נמנע לוט והוא לא אנוס כי הוא לא היה צריך לשתות שוב בלילה הבא.

רבה דרש בפסוק אח נפשע מקרית עזו ומדינים כברית ארמון, אח נפשע זה לוט שפרש מאברהם והוא הטיל מדינים בין ישראל לעמון שכתוב לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'.

רבא או ר' יצחק דרש בפסוק לתאוה יבקש נפרד בכל תושיה התגלע, לתאוה יבקש זה לוט שהוא נפרד מאברהם ובכל תושיה התגלע שהתגלה קלונו בבתי כנסיות וביהמ"ד ששינו עשמוני ומואבי אסורים איסור עולם.

עולא אמר שזמרי זינה ותמר זינתה ובכ"ז מתמר יצאו מלכים ונביאים ואילו ע"י זמרי נהרגו כמה רבבות מישראל.

אמר ר"ג בר יצחק שעבירה לשמה גדולה ממצוה שלא לשמה שכתוב תבורך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תבורך ונשים באהל אלו האמהות שרה רבקה רחל ולא, אך קשה שרב יהודה אמר בשם רב שלעולם יעסוק

אדם בתורה ומצוות אף שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה ויש לומר שעבירה לשמה היא כמצוה שלא לשמה.

ר' יוחנן אומר שסיסרא בעל ז' בעילות באותה שעה שכתוב בין רגליה כרע נפל שכב וגו' ויש להקשות שיעל נהנתה מהעבירה ור' יוחנן אמר בשם רשב"י שטובתם של רשעים היא רעה אצל הצדיקים.

רב יהודה אמר בשם רב שיעסוק במצוות אך שלא לשמה שיבא לשמה ולומדים מבלק שהקריב מ"ב קרבנות ובכ"ז זכה ויצאה ממנו רות, כדברי ר' יוסי בר חנינא שרות היא בת בנו של גלגול שהוא ר"ש בלק, ור' חייא בר אבא אמר בשם ר' יוחנן שהקב"ה לא מקפח שכר דיבור נאה שהבכירה קראה לבנה מואב שבזתה את אביה ואמר הקב"ה למשה אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה שלא לעשות עמם מלחמה אך ניתן לצערם.

ר"א והצעירה קראה לבנה בן עמי ולכן נאמר אל תצורם ואל תתגר בם שלא מצערים אותם כלל, ור' חייא בר אבין למד מהפרשה שלעולם יקדים אדם לרבך מצוה שבליילה אחד שהבכירה קדמה לצעירה היא קדמה לה ד' דורות למלכות.

שנו בברייתא שמהפסוק מעם הארץ ממעטים משיח מחטאת וכן נשיא ולכאורה כבר התורה קבעה פר למשיח ושעיר לנשיא, אלא יש לומר שהתורה קבעה רק בהעלם דבר עם שגגת מעשה והיינו אומרים שבשגגת מעשה לבד יביא כשבה או שעירה, אך קשה שאמנם משיח מביא גם בהעלם דבר אך נשיא מביא שעיר בשגגת מעשה ומדוע צריך למעטו ומבאר רב זביד בשם רבא שמדובר שהוא אכל כזית חלב כשהיה הדיוט ואח"כ הוא התמנה נודע לו והיינו אומרים שיביא כשבה או שעירה, קמ"ל שלא, וזה מובן לר"ש שהולכים אחר ידיעה אך לרבנן שהולכים אחר החטא מדוע צריך למעט נשיא, ורב זביד מבאר בשם רבא שמדובר שהוא אכל חצי זית חלב כשהיה הדיוט ואח"כ התמנה והוא השלים את החצי זית והיינו אומרים שיצטרף ויביא כשבה או שעירה, קמ"ל שלא יביא.

רבא שאל את ר"נ האם נשיאות מפסיקה כגון שאכל חצי זית כשהיה הדיוט ואח"כ מינהו לנשיא והעבירוהו ואח"כ השלים חצי זית שאמנם אם היה עדיין נשיא התורה מיעטה אך באופן זה הוא אכל את כל הזית כשהוא הדיוט או שנאמר שהמינוי מפסיק, ולכאורה יש לפשוט מדברי עולא בשם ר' יוחנן שאם אכל חלב והפריש קרבן והמיר וחזר בו שהוא נדחה מקרבן, אך יש לדחות שמומר אינו שייך כלל לקרבן אך כאן הוא ראוי לקרבן.

רב זביד שאל את רב ששת באופן שאכל ספק חלב כשהיה הדיוט ואח"כ התמנה נודע לו על הספק ולרבנן שהולכים אחר שעת החטא ודאי מביא אשם תלוי, והספק הוא לר"ש שהמינוי פוטר וא"כ כמו שהוא השתנה לגבי ודאי הוא השתנה לגבי ספק, או שנאמר שלודאי שהקרבן השתנה יש שינוי אך בספק שלא השתנה הקרבן א"כ יביא אשם תלוי, ונשאר בתיקו.

שנו בברייתא שמהפסוק מעם הארץ ממעטים מומר ור"ש בן ר' יוסי אמר בשם ר"ש שכתוב אשר לא תעשינה ואשם שרק השב ע"י ידיעה מביא קרבן על שגגה ואם לא שב ע"י ידיעתו לא יביא קרבן על שגגתו, ואמר רב המנונא שהנימ' בין ת"ק לר"ש הוא במומר לחלב אם יביא קרבן על דם, שלת"ק מומר לדבר אחד לא יביא כלל קרבן ולר"ש לגבי דם הוא כן שב מידיעתו, אך יש לדחות שרבא אמר שלכו"ע מומר לחלב אינו מומר לדם, אלא יש לומר שמדובר באוכל נבילות לתאבון והתחלף לו בשומן ואכלו שלת"ק כיוון שהוא אוכל לתאבון במידה הוא מומר ולר"ש כיוון שאם היה מוצא היתר לא היה אוכל איסור אינו נחשב מומר.

שנו בברייתא שאם אכל חלב הוא מומר ומומר הוא האוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים ושתי יין נסך ור' יהודה סובר שגם הלובש כלאים ורבה בר בר חנה מבאר בשם ר' יוחנן את הברייתא שאם אכל חלב לתאבון הוא מומר ואם אכל להכעיס הוא צדוקי ומומר שבסתם הוא כצדוקי זה האוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים ושתי יין נסך, ולר' יוסי בר' יהודה אף הלובש כלאים, והנ"מ בין ת"ק לר' יוסי הלובש כלאים דרבנן שלת"ק רק בדבר תורה הוא מומר ולר' יוסי בר' יהודה אף כדרבנן הוא מומר כיוון שאיסורו מפורסם, ונחלקו בזה רב אחא ורבינא שאחד אמר שלתאבון הוא מומר ולהכעיס הוא כצדוקי ואחד אמר שגם להכעיס הוא מומר וצדוקי הוא רק מי שעובד ע"ז, ויש להקשות ששינוי שאם אכל פרעוש או יתוש אחד הוא מומר ולכאורה זה ודאי להכעיס ויש לומר שזה לא להכעיס אלא שהוא אומר אטעום טעם איסור.

שנו בברייתא שנשיא לגבי קרבן אין הכוונה לנשיא שבת כנחשון אלא זה מלך כמו שכתוב מכל מצוות ה' אלוקיו וכתוב במלך למען ילמד ליראה את ה' אלוקיו **עמוד ב** וכמו ששם הכוונה מי שאין על גביו אלא ה' אף בנשיא מדובר במלך.

רבי שאל את ר' חייא האם נשיא כמוהו דינו בשעיר אמר לו ר' חייא שיש לך צרה בכבל והקשה רבי ששינוי שמלכי ישראל ומלכי בית דוד יביאו כל אחד לעצמו אמר לו שישיראל ויהודה אינם כפופים אחד ללשני אך אנו כפופים לבבל, ורב ספרא שנה שרבי שאל את ר' חייא האם הדין שלו הוא בשעיר ואמר לו ר' חייא שבבבל זה שבת וכאן זה רק מחוקק ושינוי לא יסור שבת מיהודה זה ראש גולה שבבבל שרודה במקל, ומחוקק מבין רגליו אלו בני בניו של הלל שמלמדים תורה ברבים.

משנה משיח זה דוקא שנמשח אך לא מרובה בגדים וההבדל בין משוח למרובה בגדים זה פר הבא על כל המצוות

והחילוק בין כהן שמשח לכהן שעבר הוא פ"ה ור"ה ועשירית האיפה של חביתין, ושניהם שוים בעבודת יוה"כ ומצווים על כולה ואסורים באלמנה ואינם מטמאים בקרוביהם ואינם פורעים ופורמים והם מחזירים את הרוצח מעיר מקלטו. **גמרא** לר' יהודה שמן המשחה רק שלקוהו בעקרים המנויים בתורה ור' יוסי מקשה הרי אין בו כדי לסוך את העיקרים אלא שורים אותם במים ואח"כ מציף עליהם את השמן והוא קולט את הרוח ומקפחו, ור' יהודה

אמר שבכ"ז נעשו ניסים נוספים בשמן המשחה שהרי בתחילה הוא היה י"ב לוג ומשחו ממנו את המשכן וכליו ואת אהרן ובניו כל ז' ימי המילואים ובכ"ז כולו קיים לעתיד לבא, שכתוב שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם, ובברייתא נוספת כתוב ש' יהודה אמר שנעשו ניסים רבים בשמן המשחה שעשה משה שבתחילתו היה י"ב לוג וכמה יורה בולעת וכמה בלעו העקרים וכמה נשרף באור ובכ"ז משחו ממנו את המשכן וכליו ואת אהרן ובניו בז' ימי המילואים ומשחו בו כהנים גדולים, ומלכים ואף כה"ג בן כה"ג טעון משיחה אך לא מושחים מלך בן מלך וימשה את שלמה מפני המחלוקת של אדוניה ואת יהואחז מפני יהויקים שהיה גדול ממנו ב' שנים וכל השמן קיים לעתיד לבא שכתוב שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם וזה גמטריא י"ב.

כה"ג בן כה"ג טעון משיחה שכתוב והכהן המשיח תחתיו מבניו והיה ניתן לכתוב והכהן תחתיו מבניו וכתוב משיח ללמד שגם בן כה"ג אם הוא נמשח הוא נחשב כה"ג ואם לא נמשח אינו כה"ג.

רב אחא בר יעקב אומר שלא מושחים מלך בן מלך שכתוב למען יאריך ימים על ממלכתו והמלכות היא ירושה וכשיש מחלוקת צריך משיחה ולא אומרים שזה תלוי בדעת המלך הקודם, ומבאר רב פפא שכתוב הוא ובניו בקרב ישראל שרק כשיש שלום בישראל נקרא הוא ובניו אף בלי משיחה, שנינו שגם יהוא בן נמשי משח רק מפני מחלוקתו של יורם אך ניתן לומר שהוא נמשח כי הוא ראשון, ויש לומר שנסר בברייתא, ויש לכתוב שמלכי בית דוד נמשחים ולא מלכי ישראל שכתוב בדרך קום משתחו כי הוא זה שרק זה טעון משיחה ולא אחר, ולכאורה מדוע משחו את יורם מפני המחלוקת הרי היה מעילה בשמן ויש לומר כדברי רב פפא שמשחוהו רק באפרסמון טהור שאינו שמן המשחה, ומה שנזכר בברייתא שמשחו את יהואחז מפני יהויקים שהיה גדול ממנו ולכאורה כתוב ובני יאשיהו הבכור יוחנן והשני יהויקים השלישי צדקיהו הרביעי שלום ואמר ר' יוחנן ששלום הוא צדקיהו ויוחנן הוא יהואחז, ויש לומר שאכן יהויקים גדול יותר ומה שכתוב בכורה שהוא בכור למלכות, אך קשה וכי מלמכים צדקיהו לפני גדולים מהם הרי כתוב ואת הממלכה נתן ליהורם כי הוא הבכור ויש לומר שיהורם ממלא את מקום אבותיו ויהויקים לא, יש להקשות בדברי ר' יוחנן ששלום הוא צדקיהו הרי נאמר בפסוק שלישי ורביעי, ויש לפרש שהוא שלישי לבנים ורביעי למלכות שבתחילה מלך יהואחז ואח"כ יהויקים ואחריו יכניה אחיינם ואחריו צדקיהו.

שנו בברייתא ששלום הוא צדקיהו ונקרא שלום שהוא היה מושלם במעשיו או שאלות בית דוד שלמה בימיו, שמו הוא מתניה כמו שכתוב וימלך מלך בבל את מתניה דודו תחתיו ויסב את שמו צדקיהו, ואמר לו שה' יצדיק עליו את הדין אם הוא ימרוד בו ונאמר גם במלך נבוכד נצר מרד אשר השביעו באלוקים,

דף יב ויש להקשות וכי בימי יהויקים היה שמן המשחה הרי שנינו שכשנגנו הארון נגנו עמו שמן המשחה וצנצנת המן ומקלו של אהרן שקדיה ופרחיה, והארגז שפלשתיא שלחו עמו דורון לישראל, שכתוב ואת כלי הזהב אשר השבוחים לא שם תשימו בארגז מצדו ושלחתם אותו והלך ויאשיהו גנו שראה שכתוב בתורה יולך ה' אותך ואת מלכך וצוה לגנו שכתוב ויאמר ללויים המבינים לכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל אין לכם משא בכתף עתה עבדו את ה' אלוהיכם ואת עמו ישראל, ואמר ר"א שלומדים גזירה שוה שם שם ומשמרת משמרת ודורות מדורות, ורב פפא מבאר שמשחו את יהויקים באפרסמון טהור.

שנו בברייתא שמלכים מושחים כנור וכה"ג כמין כי ומפרש רב מנשיא בר גדא כמו כף יונית.

בברייתא אחת נאמר שבתחילה יוצקים שמן על ראשו ואח"כ נותנים בין ריסי עיניו ובברייתא אחרת כתוב שבתחילה נותנים בין ריסי עיניו ואח"כ יוצקים על ראשו ונחלקו האם משיחה חשובה יותר והיא קודמת או יציקה עדיפה שכתובה תחילה בפסוק ויוצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אותו לקדשו והסובר שמשחה עדיפה שלומדים מכלי שרת ומה שכתוב ויוצק ואח"כ כתוב וימשח לומר שעושים ויוצק משום שכבר נמשח.

שנו בברייתא על הפסוק כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן שהיו ב' טיפות של שמן על זקנו של אהרן ואמר רב פפא שכשהוא דיבר הן עלו וישבו בעקרי זקנו ומשה רבינו חשש שהוא מעל בשמן ויצאה בת קול כשמן הטוב כטל חרמון שכמו שאין מעילה בטל חרמון כך אין מעילה בשמן ועדיין אהרן דאג שאמנם משה לא מעל אך הוא מעל ויצאה בת קול הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד שכמו שמשחה לא מעל כך אהרן לא מעל.

שנו בברייתא שמושחים את המלכים על מעיין לסימן שתמשך מלכותם שכתוב ויאמר המלך להם קחו עמכם את עבדי אדוניכם והורדתם אותו אל גיחון.

רב אמר אומר שמי שרוצה לדעת אם יגמור שנתו בטוב יתלה נר ב' ימים שבין ר"ג ליוה"כ בבית שלא נושבו רוח, אם אורו נמשך הוא ידע שישלים שנתו וכן מי שרוצה לדעת אם יצליח בעסקו יגדל תרנגול ואם יודע ששמן סימן שיצליח עסקו וכן מי שרוצה לצאת לדרך והוא רוצה לדעת אם יחזור לביתו ילך לבית חבירו ואם יראה בכואה של בכואה צל של צל הוא ידע שיחזור לביתו אך לא יעשה כך שלעתים גם בלי בכואה של בכואה הוא יחזור ואם יעשה ולא יראה יורע מזלו.

אביי אומר שכיון שאומרים שיש ענין בסימן לכן יתרגל לראות בראש השנה קרב ורוביא כרתי סילקא ותמרים.

רב משרשיא אמר לבניו שאם הם רוצים להכנס לרובם ילמדו קודם את המשניות וכשילמדו יראו את פיו של רבם כמו שכתוב והיו עיניך וראות את מוריך, וכשילמדו ילמדו על מעין וימשכו שמועתם כמעין ועדיף לשבת

באשפה של מתא מחסיא ולא בארמונות בפומבדיתא, ועדיף לאכול דג קטן סרוח במתא מחסיא מכותח חזק.

מה שכתוב בפסוק רמה קרני באלוקי דורשים שרמה קרני ולא רמה פכי, שדוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותם ושאלו יהוא שנמשחו בכף לא נמשכה מלכותם.

שנו בברייתא שמישיח אין הכוונה למלך שכתוב כהן ואין לומר שזה מרובה בגדים כי כתוב משיח ואין לומר משוח מלחמה שכתוב והכהן המשיח שאין משיח עליו וכמו שרובא דרש בפסוק הירך שהיא המיומנת שבירך וכן כאן המשוח המיומן שבמשוחים, ולכאורה קשה איך היה צד שמשוח הוא מלך הרי הוא כבר מביא שעיר, ויש לומר שלא נאמר שעל שגגת מעשה יביא שעיר ועל העלם דבר פר, קמ"ל שזה הולך על כה"ג.

משנתניו לא כר"מ שאומר שמרובה בגדים מביא פר וחכמים חלקו עליו ור"מ למד מרובה בגדים מהיתור של הכהן המשיח, **עמוד ב** יש להקשות שאם משנתניו כרבנן א"כ בסיפא שכתוב שאין בין כהן משיח לכהן שעבר אלא פר יהו"כ ועשירית האיפה וזה כדעת ר"מ בברייתא שאם קרה פסול בכה"ג ועבר ומינו אחר תחתיו הראשון חוזר לעבודתו והשני כל מצוות כהונה גדולה עליו, ור' יוסי סובר שהראשון חוזר לעבודתו והשני אינו ראוי לא לכה"ג ולא לכהן הדייט ואמר ר' יוסי שהיה מעשה ביוסף בן אילים מצפורי שקרה בו פסול כשהיה כה"ג ועבר ומינו אחר תחתיו ולא הניחו לו הכהנים לעבוד לא ככה"ג ולא ככהן הדייט לא ככה"ג שלא יהיה איבה ולא ככהן הדייט כי מעלין בקודש ולא מורידים וא"כ הרישא כרבנן והסיפא כר"מ, אמר רב חסדא שאכן מעמידים את הרישא כרבנן ואת הסיפא כר"מ, ורב יוסף אומר שרבי סובר כר"מ לענין כהן שעבר וסובר כרבנן לענין פר הבא על כל המצוות, ורבא אומר שזה דעת ר"ש שסובר כר"מ לגבי כהן שעבר וכרבנן לגבי פר, ששנינו שהדברים שבין כה"ג לכהן הדייט הם פר הבא על כל המצוות ופר יהו"כ ועשירית האיפה אינו פורע ופורם אך הוא פורם מלמטה והדייט מלמעלה ואינו מיטמא לקרובים והוא מוזהר על בתולה ואסור באלמנה ומחזיר את הרוצח מעיר מקלט ומקריב אונן ואינו אוכל ואינו חולק ונוטל חלק בראש ומשמש בח' כבגדים ועבודת יהו"כ כשירה רק בו ופטור על טומאת מקדש וקדשיו והכל נוהג במרובה בגדים מלבד פר הבא על כל המצוות וכולם נוהגין במשוח שעבר חוץ מפר יהו"כ ועשירית האיפה וכולם לא נוהגים במשוח מחלמה חוץ מה' הדברים שכתובים בפרשה פריעה ופרימה וטומאת קרובים והוא מוזהר על בתולה ואסור באלמנה ומחזיר את הרוצח, וחכמים סוברים שאינו מחזיר ואמר רב פפא שהברייתא הזו היא כר"ש שהוא סובר שכה"ג פטור על טומאת מקדש וקדשיו.

שנו בברייתא שמהפסוק והכהן הגדול מאחיו לומדים שזה כהן גדול אשר יוצק על ראשו שמן המשחה זה משוח מלחמה ומלא את ידו ללבוש את הבגדים זה מרובה בגדים ועל כולם נאמר את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום ועל כל נפשות מת לא יבא, ואין לומר שכולם יקריבו אוננים שכתוב כי נזר משחת אלוהי עוליו ולא על חבירו, ואין לומר שאינו מצווה על בתולה שכתוב והוא אשה שבתוליה יקח, ונחלקו בזה תנאים שר' ישמעאל למד מוהוא שאר מושחים מקרבן באניות א"כ לא יהיו מצווים על בתולה והוא מרבה ור"ע לומד שכל זה שבא ללמד שלא רק כשעבר מחמת קרי ואם עבר מחמת מום גם פסול שכתוב והוא.

רבא שאל את ר"ג אם משיח שנצטרע אסור באלמנה האם הוא נדחה או שרק נפטור מעבודתו ור"ג לא ענה לו וכשרב פפא הסתפק בזה אמר לו רב הונא בר ר"ג ששנינו שלר"ע שלא רק בעבר מחמת קרי אלא גם בעבר מחמת מומים שלומדים מוהוא, ורב פפא נשקו על ראשו ונתן לו בתו.

משנה כהן גדול פורם מלמטה והדייט מלמעלה, כה"ג מקריב אונן ואינו אוכל והדייט לא מקריב ולא אוכל. **גמרא** רב אומר שלמטה הכוונה ממש ולמעלה הכוונה ממש, ושמואל אומר שלמטה הכוונה מתחת לשפה ולמעלה הכוונה מעל השפה ושניהם בצואר, ויש להקשות ששנינו שעל כל המתים רצה מבדיל לפני השפה רצה לא מבדיל ועל אביו ואמו מבדיל ואם זה מועיל כקרב במקום אחר א"כ זה נקרא פרימה, ור' ישמעאל סובר שר' ישמעאל שקרע שאינו מבדיל שפה שלו הוא קרע של תפלות, אך קשה וכי ר' יהודה סובר שכה"ג קורע הרי שנינו שלר' יהודה אם היה כתוב ראש לא יפרע ובגד לא יפרום היינו אומרים שזה נאמר על סוטה אלא כתוב את ראשו ללמד שכה"ג אינו כלל בפריעה ופרימה, ור' ישמעאל סובר שאינו פורם רק כדרך בני אדם אלא הוא מלמטה והדייט מלמעלה, ויש לומר ששמואל סובר כר' יהודה לגבי קרע שלא מבדיל שפה ולא לגבי שאין כה"ג קורע כלל.

משנה כל התדיר מחבירו קודם לחבירו והמקודש מחבירו קודם לחבירו אם פר משיח ופר העדה לפניו מקדים את פר המשיח לפר בעדה בכל מעשיו. **גמרא** אביי אומר שלומדים את זה מהפסוק מלבד עולת הבוקר אשר לעולת התמיד ואם כתוב עולת הבוקר ודאי זה תמיד וכתוב שוב עולת התמיד ללמד שהתדיר קודם.

שמקודש מחבירו קודם לומדים כמו התנא שאצל ר' ישמעאל מהפסוק וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון.